

Geert Van Cleemput, *Vlaams geblokkeerd. Het onthullende insidersverhaal van een ex-Blokker*, Antwerpen, Manteau, 2006, 383 pp., ISBN 978 223 1867 6 | Na het Egmontpact van 1977, en dus vanaf het begin, werd de auteur (°1960) ‘als overtuigd Vlaams-nationalist’, lid van het Vlaams Blok, zoals ook zijn vader, die fractieleider in de gemeenteraad van Schoten zou worden. In 1983 vertrok hij naar de Verenigde Staten, werd er doctor in de Griekse wijsbegeerte en doceerde er filosofie en klassieke filologie. In 1999 keerde hij naar België terug. Volgens hem gebeurde dat op aandringen van Gerolf Annemans, die hem een mandaat als volksvertegenwoordiger had beloofd. Hij moest diens Vlaams-nationalistische vleugel, en de kwaliteit ervan, komen versterken in de machtsstrijd met Filip De Winter die vooral het anti-vreemdelingenthema bespeelde, de Vlaamse zaak schaadde en geen echte nationalist heette te zijn. Binnen de partij leek de machtsverkaveling duidelijk: Annemans stelde de lijst op voor de Kamer, De Winter voor het Vlaamse parlement. Voorzitter Frank Vanhecke fungeerde als bindmiddel.

Van Cleemput zou fel ontgoocheld worden. Als ‘Annemans-man’ kon hij beginnen op de studiedienst van de partij en vanaf 1 september 2002 werd hij er coördinator. Zijn politieke loopbaan geraakte echter niet van de grond. Zowel bij de Antwerpse gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2000 als bij de federale verkiezingen van mei 2003 kreeg hij een onverkiesbare plaats. Telkens kwam hij een beperkt aantal stemmen te kort. Hij was vooral verbitterd over de houding van Annemans, die hem zou beginnen zien zijn als een concurrent en een bedreiging binnen de eigen niche, met een boycot tot gevolg. Tussendoor had hij wel demarches bij De Winter (‘mijn lijst is niet de afvalbak van de gebuisden voor de Kamer’, p. 126 en 162) en bij Karel

Dillen gedaan. Tijdens een maand ziekteverlof werd hij in juli 2004 door Annemans uit de studiedienst ontslagen. Daarop wendde hij zich tot de media. De essentie van zijn fundamentele kritiek op de partijleiding uitte hij tijdens zijn verdediging voor de partijraad op 14 februari 2004 (pp. 190-195). De vertrouwensbreuk was compleet. In de nasleep riep hij zijn kiezers op om voortaan te stemmen voor N-VA in het Vlaams kartel met CD&V. Dit boek is mee bedoeld om zijn houding ten opzichte van de Blok-aanhang te rechtvaardigen en bevat een oproep tot een sterkere manifestatie van de Vlaams-nationalistische vleugel. Het betreft dus de getuigenis van een direct betrokkene, wat altijd tot behoedzaamheid noopt. In een eerste deel (pp. 13-219) vertelt Van Cleemput zijn verhaal. Men kan de escalatie van het conflict goed volgen. Het is voor de partij ontluisterend, met scherpe passages over de relaties tussen de top-drie, de gevoerde gesprekken met hen, over het functioneren van het apparaat, over de studiedienst met persoonlijke appreciaties over vele bekende figuren uit de partij, waarbij de meesten in een bijlage als ‘dramatis personae’ nog eens extra worden gekarakteriseerd (pp. 373-383). Daarbij verbergt hij zijn ergernis niet over de in zijn ogen onbenullige mandatarissen, vooral op de Antwerpse lijst, die zijn eigen ambitie in de weg staan. Het boek bevestigt, wat voordien reeds wetenschappelijk werd aangetoond, dat het Vlaams Blok de minst democratisch gestructureerde partij in Vlaanderen is. Hoewel de auteur erg op Annemans is gebeten, gaat het toch vooral om een aanklacht tegen de strekking-De Winter, die een ‘beschaafd nationalisme’ in de weg zou staan. Door ‘te balanceren op de grens van het racisme (en door er ook over te stappen)’ (p. 349), door een grove vreemdelingenretoriek, door racisme en racisten binnen de partij ongemoeid te laten, heeft de leiding niet alleen het Vlaams-nationalisme verdeeld en vele sympathisanten afgeschrikt

(vandaar een aparte N-VA), maar ook het Belgisch regime de kans gegeven haar daarvoor te veroordelen en dus de strijd voor Vlaamse onafhankelijkheid (het eerste programma-punt) te schaden. Daarbij poneert hij vanuit een soort tunnelvisie herhaaldelijk de stelling dat de juridische strijd van de Belgische staat tegen de partij werd 'ingegeven door het separatisme van het Blok, niet door zijn vermeend racisme, dat wel een uitstekend excuus vormde' (zie o.m. p. 223).

In het tweede deel 'Vlaanderen en het Blok' (pp. 223-370) levert Van Cleemput meer inhoudelijke beschouwingen over het Vlaams-nationalisme. Hij ontwikkelt een begrippen-apparaat, waarop hij zijn Vlaams-nationalistische ideologie baseert. Aan hedendaagse theorieën als het constructivisme wordt niet gerefereerd. Bij het korte hoofdstuk over 'racisme' voelt hij zich gedwongen tot een moeilijke evenwichtsoefening, in de zin van "*Hoewel de grondbeginselen en de algemene standpunten van het Vlaams Blok niet racistisch zijn, hangt men nodeloos in de buurt van het racisme*" (p. 264). Daarna besteedt hij veel aandacht aan hetgeen hij de verblindheid van een "*links antiracisme*" noemt en overloopt hij een aantal studies en meningen (pp. 267-304). Alleszins is het zo dat de rechtsradicale ideologie van het Vlaams Blok (waaraan de auteur nauwelijks aandacht besteedt, zoals hij ook voorbijgaat aan de desbetreffende lemma's in de *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* uit 1998), een flink deel van de Vlaamse intelligentsia een enorme aversie heeft bezorgd voor al wat naar Vlaamse identificatie zweemt. Andere hoofdstukken zijn gewijd aan de processen tegen het Blok en het cordon sanitaire.

[Harry Van Velthoven]